herpy

KAMÆLEONER

Spectral Pygmy Chameleon

Rhampholeon spectrum

Rhampholeon spectrum er en lille, bladlignende kamæleon på 7-10 cm fra skovbunden i Vest- og Centralafrika. Den er grønbrun til grå som et dødt blad, med to skrå mørke striber på siderne og en lille, blød hudflig på snuden. Den holdes i et lille, fugtigt og tæt beplantet terrarie med et tykt løvlag. Pasningen er kun lidt kendt, så tallene bygger på nære slægtninge.

Familie: Chamaeleonidae Tidligere navn: *Brookesia spectrum; Chamaeleo spectrum; Rhampholeon affinis* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**7-10 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**2-4 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og jordboende**
Biotop	**Regnskov og bjergskov**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**40 × 30 × 40 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**20-25 °C**
Temperatur, nat	**16-20 °C**
Luftfugtighed	**70-95 %**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 1
Kost	**Insekter og små leddyr (springhaler, bananfluer)**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**3-9 mdr.**
Kuldstørrelse	**2-5 æg**
Inkubation	**150-210 dage** ved 18-23 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES liste II og i EU's bilag B (forordning 338/97), som alle kamæleoner af slægten *Rhampholeon*. Handel over grænser kræver derfor CITES- og EU-dokumenter, som i Danmark udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV). Spørg sælger om dokumentation for dyrets herkomst. Ingen kamæleoner er forbudt for private i Danmark (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015), så de almindelige regler gælder.

Om arten

Rhampholeon spectrum er en lille kamæleon på 7-10 cm i alt. Kroppen måler højst omkring 6 cm fra snude til kloak, og halen er kort, stumpet og ikke gribende. Kroppen er sammentrykt fra siden og ligner et blad, med en lav hjelm, små horn over øjnene og spredte, forstørrede skæl, der giver huden et groft, næsten tornet udseende. På snuden sidder en lille, blød hudflig.

Farven svinger fra grønbrun til lysegrå og kan have et rødorange skær. To parallelle, mørke streger løber skråt hen over siderne og efterligner bladnerver, og uregelmæssige lyse og mørke pletter giver et lavlignende udtryk. Bugen er ofte lysere end siderne. Hannen kendes på en tydeligt bredere halerod, hvor hemipenis ligger.

Slægtsnavnet *Rhampholeon* kommer af græsk og betyder 'næbløve'; det henviser til hudfligen på snuden. Arten blev beskrevet i 1874 og er typeart for slægten. Den østafrikanske form *boulengeri* blev tidligere regnet som en underart, men føres i dag som en selvstændig art, *Rhampholeon boulengeri*. Selv den nuværende *R. spectrum* består af flere genetisk adskilte bestande i

lavlandet, i bjergene og på Bioko og kan vise sig at dække over flere arter.

Udbredelse og levested

Rhampholeon spectrum er hjemmehørende i Vest- og Centralafrika: Nigeria, Cameroun, Ækvatorialguinea (herunder øen Bioko), Gabon, Republikken Congo og Den Centralafrikanske Republik. Typelokaliteten ligger i Cameroun, ved Bonjongo nær Limbé. Arten er den eneste i slægten, der findes i Vest- og Centralafrika; de øvrige arter lever i det østlige og sydøstlige Afrika.

Ældre angivelser fra Østafrika dækker over *R. boulengeri* og andre beslægtede arter, som i dag er adskilt fra *R. spectrum*.

> **Oprindelig udbredelse:** Cameroun, Congo-Brazzaville, Ækvatorialguinea, Den Centralafrikanske Republik, Gabon og Nigeria.

LEVESTED

Arten lever i regnskov, både i lavlandet og i bjergskovene langs Camerounlinjen, fx på Mount Cameroon, Mount Kupe og Mount Manengouba. Den holder sig i løvlaget og i den lave vegetation. Dyrene er dagaktive og jager ved at sidde stille og vente på byttet. Om dagen holder de sig nær jorden, og om natten sover de oppe i buske og små træer.

Klimaet i udbredelsesområdet er varmt og fugtigt hele året med en tydelig regntid, og i bjergene er det køligere. Temperatur og luftfugtighed på dyrenes opholdssteder er ikke målt.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Rhampholeon spectrum*. Pasningen bygger på de nærmeste, bedre kendte slægtninge fra Østafrika, *Rhampholeon spinosus*, *Rhampholeon temporalis* og *Rhampholeon acuminatus*, som har samme levevis og størrelse, og tallene er lånt fra dem.

Et enkelt voksent dyr skal have et terrarie på mindst 40 × 30 × 40 cm (længde × bredde × højde); 40 × 40 × 40 cm er bedre. Et netterrarie eller et glasterrarie med store ventilationsflader foran og i låget er bedst, men luftskiftet skal være moderat, så fugten holdes. Gør gerne en af siderne tæt med en plade.

Bunden skal være dyb og fugtig: 5-8 cm jord blandet med sand (omkring 2:1, uden perlite) og dækket med mos og et tykt lag tørre blade. Planter som bregner, *Ficus benjamina* og små krybende planter giver skjul og dråber at drikke af. Sæt tynde grene i mange vinkler, både nær bunden og højere oppe. En vandskål er ikke nødvendig.

TEMPERATUR

Dagtemperaturen skal være 20-25 °C og nattemperaturen 16-20 °C. Faldet om natten kommer af sig selv, når lamperne slukkes. Arten har ikke brug for en solplads; en svag spot er valgfri, men overfladen under den må højst blive 28 °C, målt med et IR-termometer. Arten tåler ikke varme, og over 30 °C er farligt.

I et køligt rum er der ikke brug for ekstra varme om natten. Mål temperaturen både ved bunden og øverst, for den kan svinge flere grader mellem de to niveauer.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge på 70-95 % om dagen og 80-95 % om natten. Sprøjt terrariet grundigt mindst to gange om dagen, om morgenen og igen om aftenen, med lunkent vand. Dyrene drikker dråber fra bladene og vand, der løber ned over hovedet, og ikke fra en skål.

Overfladen af jorden og løvlaget skal kunne tørre lidt mellem sprøjtningerne, og dråberne skal være væk efter 2-3 timer. Stillestående fugt uden luftskifte giver svamp og hudproblemer.

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og lever i skygge, så lyset skal ligne skovens dæmpede lys. Brug et svagt T5-rør med UVB over omkring halvdelen af låget (Ferguson-zone 1), så UV-indekset ved de øverste grene ligger omkring 1 og resten af terrariet er i skygge, og et LED-lys med dagslysfarve til planterne. Tænd lysene i 10-12 timer om dagen.

UVB-rør skal skiftes efter producentens anvisning, fordi effekten falder med alderen. Planter og skjul sørger for, at dyret altid kan vælge skygge.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Arten æder små insekter og andre leddyr: bananfluer, små fårekyllinger, bønnebiller, kornsnudebiller, små kakerlakker og springhaler til de yngste. Byttet må højst være omkring 20 % af dyrets kropslængde. Foderinsekterne skal selv have godt foder, og insekter, der ikke bliver spist, tages ud inden natten, så de ikke generer dyret, mens det sover.

Voksne dyr får føde 3-4 gange om ugen, helst om morgenen, hvor de er mest aktive. Drys insekterne med et kalk- og vitamintilskud 1-2 gange om ugen. En flad skål kan holde byttet samlet. Nyindkøbte, vildfangne dyr er ofte afkræftede og dehydrerede og kan have tarmparasitter, så en afføringsprøve hos dyrlægen anbefales.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten holdes enkeltvis. Aggressionen mellem artsfæller er lav, men to dyr sammen stresser let det underlegne dyr, så de samles kun til parring. Dyrene er stille og vil ikke røres: berøring får dem til at vibrere og stresser dem. Brug kun hånden, når det er nødvendigt.

Ved stress eller uønskede parringsforsøg bliver dyret mørkere. Tæt vegetation og skjul mindsker stress.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen har en bredere halerod og en tydelig hemipenisbule. Hunnen er rundere og bliver meget kuglerund, når hun bærer æg. Kønsmodenheden angives til 3 måneder, men tallet bygger på få dyr, og de nærmeste slægtninge bliver først kønsmodne efter 8-9 måneder. 3-9 måneder er derfor et skøn.

PARRING

Sæt hannen ind til hunnen. En parringsvillig hun forbliver lys og stille; en hun, der ikke er klar, bliver mørk og truer med åben mund. Fjern hannen, hvis hunnen afviser ham gentagne gange. Parringen foregår formentlig i skumringen. Tag hannen ud igen efter parringen, så hunnen får ro.

ÆGLÆGNING OG KULD

Kuldet er på 2-5 æg. Hunnen går ned på jorden og lægger æggene i mos, under løvlaget eller i den øverste centimeter af jorden. Jordlaget skal være fugtigt og mindst 5 cm dybt. Hvor mange kuld arten lægger om året, er ikke dokumenteret; de nære slægtninge lægger flere kuld om året, ofte på samme sted. Hunnen bliver slank igen, når hun har lagt.

INKUBATION

Æggene kan blive liggende i terrariet og udvikle sig ved den naturlige temperatur på 18-23 °C med et lille fald om natten, eller de kan flyttes til en lille boks med fugtig vermiculite (omkring 9 g vermiculite til 12 g vand) med små luftehuller i låget. Rugetiden er ikke dokumenteret for arten; hos de nære slægtninge er den omkring 5-6 måneder, så 150-210 dage er et skøn. Ungerne klækker oftest om natten eller tidligt om morgenen.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er omkring 30 mm lange og vejer omkring 0,3 g. Flyt dem til en lille beholder på omkring 20 × 20 × 20 cm, indrettet som de voksnes, med tynde grene og små bregner, så de nemt finder føden. Giv bananfluer, springhaler og andre små insekter hver anden dag. Efter omkring fire måneder kan de flytte i et terrarie af de voksnes størrelse. Når kønnene kan skelnes, skal hvert dyr have sit eget terrarie.

Sundhed og typiske fejl

Typiske problemer og fejl i pasningen:

- Dehydrering ved for sjælden sprøjtning eller for lav luftfugtighed.
- Varmestress ved temperaturer over 30 °C; dyret bliver mørkt og slapt.

- Indvoldsorm hos nyindkøbte dyr, især vildfangne. Få en afføringsprøve undersøgt hos dyrlægen.
- Knoglesvind (MBD) ved for lidt UVB eller kalk.
- Svamp og hudproblemer, hvis jord og løvlag aldrig tørrer.
- Stress ved berøring, ved at blive holdt sammen med artsfæller og ved forstyrrelse.

Levetiden i fangenskab er ikke dokumenteret; 2-4 år er et skøn ud fra andre små stumphalekamæleoner. Kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret holder op med at æde, er slapt eller trækker vejret med åben mund.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.